

Shakespeares klassieker Othello met muziek van Verdi

Het scheermes van het eigen

ongeloof

Beleef een heuse, gróte 'Shakespeare' tussen de mysterieuze grotten, het krijtwhite mergel en het lommerrijke bladgroen van Openluchttheater Valkenburg. Toneelgroep Maastricht speelt er deze zomer een eigengereide en zeer muzikale versie van *Othello*. Een strijd om de ziel van de mens. Met fatale afloop.

Servé Hermans

Limburg: stukje buitenland in Nederland. Clichébeeld. Maar in het Openluchttheater Valkenburg is het écht anders. Het is een uitgesproken romantische, betoverende plek zelfs. Toch lijkt Shakespeares hoofdfiguur Othello eerder betoverd dan betoverend. Op het oog is hij een standvastig krijgsman, maar hij laat zich al gauw de kaas van het brood eten. Hij verandert gaandeweg regelrecht in een loser, voelt zich een speelbal - tussen vriend en vrouw en tussen blind vertrouwen en grenzeloze hartstocht. Als de jaloezie tot gek wordens toe in hem opvlamt, ziet hij verraad aan voor oprechtheid en liefde voor overspel. Regisseur Servé Hermans, een van de twee artistiek leiders van Toneelgroep Maastricht, is een groot fan van *Othello*. 'De tekst en intrige zijn subliem. En hoewel het rond 1604 geschreven is, wordt het als het eerste 'moderne' toneelstuk beschouwd. Waarom? Omdat de held openlijk aan zichzelf twijfelt. En helden twijfelden, althans in die tijd, nou eenmaal nooit ofte nimmer.'

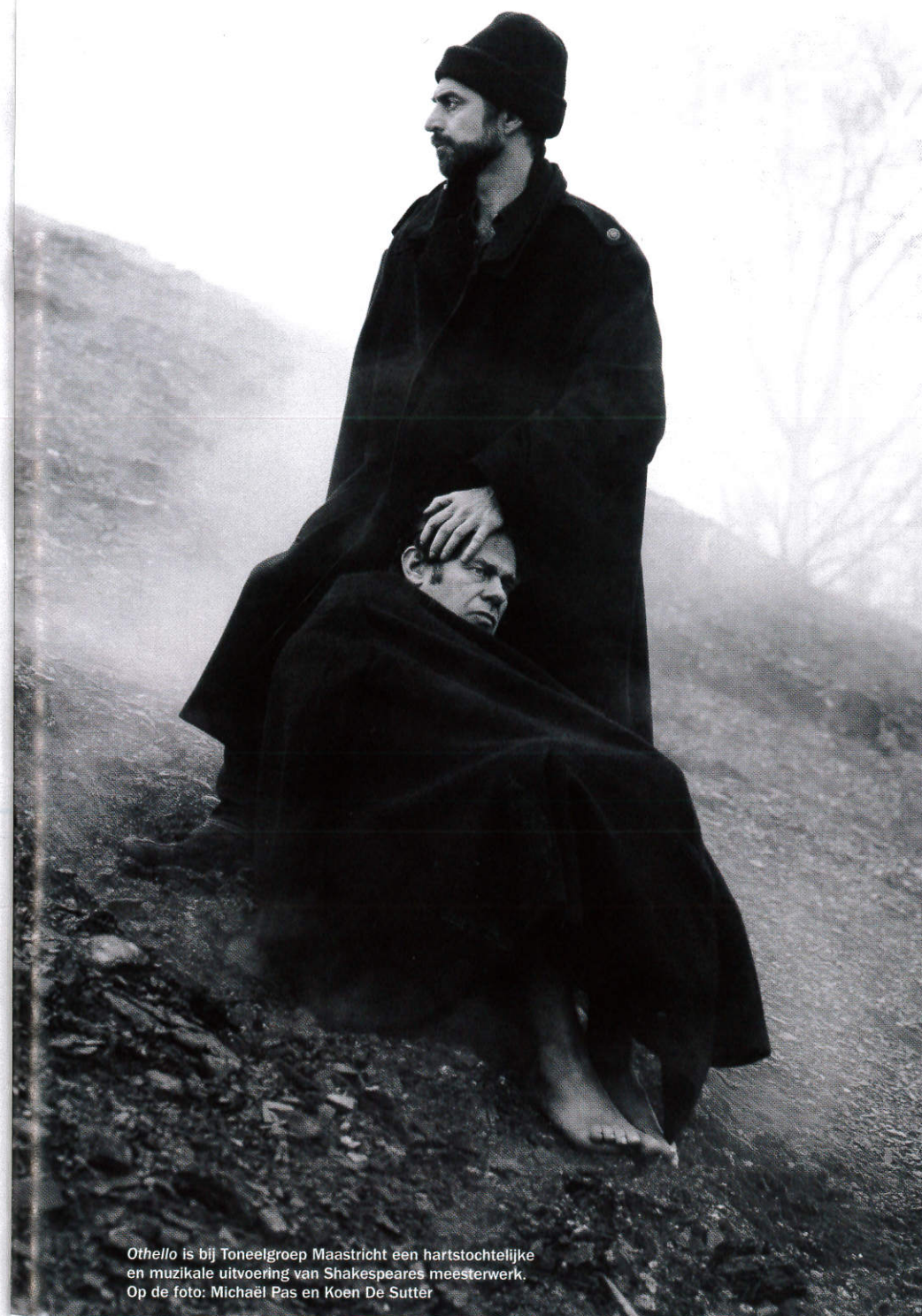
Othello wordt getolereerd om wat hij kán, niet om wat hij is.

Othello is een Afrikaan, een buitenstaander die zich perfect heeft aangepast. Prima berekend op zijn taak. Als generaal van het Venetiaanse leger heeft hij net een veldslag gewonnen. Hij treedt meteen daarna in het huwe-

lijk met Desdemona, de bloedmooie blanke dochter van een invloedrijk Venetiaans senator. Toch wordt de kiem voor een bloedige afrekening pas definitief gelegd als legerleider Othello zijn vriend Jago passeert, en Cassio tot officier benoemt. Opeens kijkt Jago vol afgunst naar Othello: waarom komt deze buitenstaander, een man van vreemde bodem immers, wél alle eer toe, terwijl zijn blinde trouw over het hoofd wordt gezien? Oordelen, vooroordelen en angst voor het onbekende verschaffen Jago vervolgens een welkome voedingsbodem voor de listige valstrikken waarmee hij de onwankelbaar geachte Othello in het scheermes van zijn eigen ongelooft laat storten. Daar staat hij dan, *Othello*, een gevierde held, precies een dag na zijn superieur gewonnen veldslag opeens opnieuw middenin het strijdperk. Maar nu schutterend in de arena van zijn eigen emotionele ondergang.

Othello is een buitenstaander op vreemde bodem

'Juist! Als geboren Limburger speelde ik jarenlang bij NTGent en kreeg daar vrijwel onvermijdelijk het predicaat 'Hollander' opgeprikt. "Waarom niet een van ons?", werd meer dan eens hardop geroepen. Niet altijd fijn. Terug op Limburgs grondgebied proef ik hier soms dezelfde afstand tot buitenstaanders. Die opstelling verontrust me.

Othello is bij Toneelgroep Maastricht een hartstochtelijke en muzikale uitvoering van Shakespeares meesterwerk. Op de foto: Michaël Pas en Koen De Sutter

Kijk, door de sluiting van de mijnen eind jaren vijftig veranderde Limburg van meest welvarende provincie opeens in een van de armste. Niet leuk, natuurlijk. Het leverde velen hier een minderwaardigheidscomplex op. Maar als Limburgers niet bereid zijn de geboortegrond waar ze hun identiteit

aan ontlene te delen, dan wordt het nooit wat. Limburg moet veranderen als het volwassen wil worden, het moet emanciperen, toleranter worden. Limburg moet ophouden met zeuren en met vertrouwen de toekomst in te kijken. Aspecten die je zó, zonder omwegen ook in *Othello* kunt aanwijzen.

Vele argumenten om *Othello* te spelen. Wat is er straks buiten de locatie en het stuk nog meer te beleven?

Fragments uit Verdi's opera *Otello* worden live gespeeld. Dat is verrijkend. Daardoor wordt bovendien de emotionele onderlaag die broeit onder Shakespeares fenomenale taal en poëzie hoorbaar, voelbaar, zichtbaar bijna. Er ontstaat zo een nieuwe versie van dit epos vol liefde, jaloezie en angst. Let wel: het is geen opera. Ik zet de muziek organisch in. Een voorbeeld: als Othello met zijn basstem zingend inzet en Desdemona op viool antwoordt, is het meteen zonneklaar wat ze in elkaar zien. En live zingen zorgt vanzelf voor een andere spanning in het stuk. Het is een grote productie, er staan straks twaalf spelers op het toneel. Met in de hoofdrollen, oneerbiedig gezegd, oudgedienden naast jong talent: Koen De Sutter en Michaël Pas zij aan zij met de in 2014 in Maastricht afgestudeerde Julia Akkermans. Bovendien is er de nieuwe vertaling van Jibbe Willems, die sinds kort vast aan ons huis is verbonden. Ook daarom is *Othello* een voorstelling om echt naar uit te kijken. ☘

Othello - Toneelgroep Maastricht, 25 juni t/m 11 juli in het Openluchttheater Valkenburg. Tickets en overnachtingen op openluchttheater-valkenburg.nl. Meer informatie: toneelgroepmaastricht.nl. Na de zomer volgt een tournee langs festivals en theaters.